

Raadsvoorstel

Onderwerp:

Regionale samenwerking inwoners met complexe problematiek.
Doordecentralisatie Beschermd Wonen en
Maatschappelijke Opvang per 2022.

portefeuillehouder: Bram Jacobs

datum vergadering: 13 december 2021

zaaknummer: 0889241108

Samenvatting

Middels dit raadsvoorstel besluit de Raad toestemming te verlenen aan het college om tot verdere besluitvorming over te kunnen gaan die de regionale samenwerking op het gebied van beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg en preventie regelt met ingang van 1-1-2022.

Voorstel

Wij stellen u voor om het college toestemming te verlenen om te kunnen besluiten tot:

1. Het toevoegen van een tweede module en wijziging van de Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg Noord.
2. Instemming met de toetreding van de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert tot de Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg Noord met ingang van 1 januari 2022.

Toelichting raadsvoorstel

1. Aanleiding

De huidige regionale samenwerkingsafspraken zijn vastgelegd in het Convenant Beschermd wonen en opvang gemeenten Noord- en Midden-Limburg 2020-2021. De afspraken lopen tot en met 31-12-2021.

2. Doelstelling

Per 1-1-2022 gaan de Noord- en Midden-Limburgse gemeenten deze taken gezamenlijk uitvoeren vanuit een nieuwe regionale samenwerking, gebaseerd op de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) die in juni 2020 door de VNG is vastgesteld. De NvO geldt als een landelijke leidraad voor regionale samenwerking, zowel voor jeugd als voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

3. Uitgangssituatie

Voor het beleid op het gebied van de taken beschermd wonen (BW), maatschappelijke opvang (MO) en bemoeizorg & preventie (B&P), welke onderdeel zijn van de Wmo 2015, werken de Noord- en Midden-Limburgse gemeenten al geruime tijd samen. De Regiovisie bijzondere doelgroepen 2017-2020 vormt de basis voor het regionaal beleid en het proces rond de doordecentralisatie. Deze visie ligt in lijn met het landelijke advies van de commissie toekomst beschermd wonen (commissie Dannenberg) '*Van beschermd wonen naar een beschermd thuis*'. Vanwege de vertraging in de landelijke besluitvorming betreffende de doordecentralisatie is deze visie met een jaar verlengd. Er wordt op dit moment gewerkt aan een vernieuwde regiovisie die het eerste kwartaal 2022 aan de 14 colleges en gemeenteraden wordt voorgelegd.

Historisch overzicht waarop de Raad is geïnformeerd:

- De recente raadsinformatiebijeenkomst van 17 november 2021.
- Regionale informatieavond 16 maart 2021.
- Raadsinformatiebrief doordecentralisatie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang per 2022 (16-7-2020).
- Raadsinformatiebrief verlengen regiovisie bijzondere doelgroepen 2017-2020 (16-12-2019).
- Regionale nieuwsbrieven (oktober 2020, december 2020, maart 2021, juli 2021).

4. Rol gemeente

Participeren in de regionale samenwerking voor inwoners met complexe problematiek.

5. Toelichting

Voor de uitvoering van de door het college gewenste samenwerkingsovereenkomst is een wijziging van de modulaire gemeenschappelijke regeling en toetreding van de Midden-Limburgse gemeenten tot de modulaire gemeenschappelijke regeling noodzakelijk.

De samenwerkingsafspraken doen recht aan de gezamenlijke belangen, uitgangspunten en kernwaarden die de 14 colleges eerder hebben vastgesteld. Met de nieuwe samenwerking geven we enerzijds invulling aan het feit dat de doelgroep 'rondreist' door de regio. We zien ook dat de doelgroep maatschappelijke opvang en beschermd wonen te klein en te specifiek is om als gemeente afzonderlijk op te pakken.

Anderzijds geeft de verstevigde samenwerking juist ruimte om lokaal de meest passende zorg en ondersteuning te bieden aan inwoners met complexe problematiek.

De samenwerkingsovereenkomst, die het college aangaat per 1-1-2022 (SOK: bijlage 2) heeft als doel om de continuïteit van voorzieningen voor BW, MO en B&P voor inwoners met complexe problematiek, en de regionale aanpak van de doelgroep als bedoeld in de regiovisie te waarborgen. Om de genoemde doelen te kunnen verwezenlijken worden in de samenwerkingsovereenkomst afspraken gemaakt over visie en beleidsvorming, de inspanningsverplichting en (individuele en gezamenlijke) verantwoordelijkheden van gemeenten, en de financiële solidariteit.

Voorgesteld wordt om de taken inzake BW, MO en B&P die de gemeenten regionaal willen laten uitvoeren, te beleggen bij het samenwerkingsverband de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein Limburg-Noord (hierna: MGR). De taken omvatten: contractmanagement, inkoop, monitoring en financieel beheer. Hiertoe behoort ook het opstellen van de formele begroting BW, MO

B&P op basis van de raming die de colleges de MGR meegeven en de coördinatie van het beleids- en toegangsproces. De MGR zorgt ook voor het betalen van de regionale zorgkosten aan de aanbieders. Het opstellen van beleid op het gebied van BW, MO en B&P blijft bij de gemeenten. Door de taak van de coördinatie van de toegang en de regie op het beleidsproces te beleggen bij de MGR, vindt er regionale sturing plaats op de kwaliteit van de toegang en het versterken van de lokale sociale basis.

Met betrekking tot de MGR lichten we twee relevante punten uit. Het eerste punt is de besluitvorming in het Algemeen Bestuur (AB). Besluiten worden genomen indien,

1. de meerderheid van het aantal leden instemt met het besluit, en;
2. die meerderheid meer dan 50 procent van de stemmen vertegenwoordigt.

Het tweede punt betreft de mogelijkheid tot het instellen van een reserve (artikel 27 lid 2) ter hoogte van maximaal 15% van de uitvoeringskosten. In de aangepaste regeling wordt uitgegaan van 1 reserve voor alle (ondersteunende) activiteiten dus voor zowel module 1 als module 2. De bevoegdheid voor het vormen van een reserve ligt bij het Algemeen Bestuur. Vanuit lidmaatschap Beesel zal altijd kritisch naar het vormen van reserves gekeken worden.

Om de taken te laten uitvoeren door de MGR is het nodig:

- voor deze taken per 1 januari 2022 een tweede module toe te voegen aan de MGR;
- de Midden-Limburgse gemeenten per 1 januari 2022 toe te laten treden tot de MGR.

Voor de volledige tekst van de regeling MGR sociaal domein Noord- en Midden-Limburg en de schematische weergave van module 2 verwijzen wij u korthedshalve naar bijlage 4, 5 en 6.

Overeenkomstig artikel 1, tweede en derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen dient het college toestemming te vragen aan de Raad om te kunnen besluiten tot:

1. Het toevoegen van een tweede module en wijziging van de Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg Noord
2. Instemming met de toetreding van de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert tot de Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg Noord met ingang van 1 januari 2022

U dient toestemming te verlenen voor gemeenschappelijke regelingen die tussen colleges worden getroffen.

Volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) kunt u uw toestemming onthouden als er strijd is met het recht of het algemeen belang.

Onder strijd met het recht verstaan we bijvoorbeeld strijd met een wet of verdrag, of algemene rechtsbeginselen. Dit is hier niet aan de orde.

Van strijd met het algemeen belang kan sprake zijn als u denkt dat er zwaarwegende argumenten zijn waardoor samenwerking met de gemeenten in onze regio op het gebied van beschermd wonen, bemoeizorg en preventie ondoelmatig zou zijn. Wij vinden dat deze samenwerking juist de doelmatigheid van de ondersteuning van deze doelgroep, bevordert. Daarnaast stimuleren het Rijk en de VNG samenwerking juist vanwege de meerwaarde daarvan voor inwoners, zorgaanbieders en het algehele functioneren van het zorglandschap.

a. Financieel

Naast de afspraken over de wijze waarop de taken worden georganiseerd, maken we ook nieuwe financiële afspraken. Tot nu toe ontving de gemeente Venlo als centrumgemeente de middelen. In principe ontvangt iedere gemeente vanaf 2023, op basis van een 10-jarig ingroeipad, een rijksbijdrage voor beschermd wonen. Dit is nog afhankelijk van landelijke besluitvorming.

Uitgangspunt is dat elke gemeente de rijksbijdrage voor BW, MO en B&P en de eigen bijdragen van beschermd wonen aan de MGR afstaat, ten behoeve van de regionale zorgkosten en regionale taken. De verdeling van het saldo (totale rijks bijdrage plus eigen bijdrage van alle deelnemende gemeenten min de kosten die de MGR maakt voor regionale zorgkosten en regionale taken) wordt over de deelnemende

gemeenten verdeeld. Dit bedrag wordt in de lokale begroting van de gemeente opgenomen. Uit dit bedrag dekken we de lokale zorg- en toegangskosten en de investeringen in de lokale sociale basis. In bijlage 6 treft u een schematische weergave van Module 2 met taken en geldstromen mbt BW, MO en B&P aan.

In bijlage 7 is aanvullend nog extra informatie vanuit de regionale Werkgroep Financiën van de MGR opgenomen.

In de conceptbegroting 2022-2025 van Beesel hebben we voor BW, MO en B&P een bedrag van € 150.000 opgenomen. Dat was op het moment van opstellen van de begroting het meest actuele beschikbare bedrag dat we vanuit de MGR hebben doorgekregen. Dit is budgettair neutraal in de begroting verwerkt.

Inmiddels zijn op basis van de meest actuele regionale conceptbegroting BW, MO en B&P van de MGR concretere bedragen bekend:

Voor de gemeente Beesel betekent dit het volgende:

Geraamde inkomsten uit verdeling saldo:	€ 199.768
Geraamde uitgaven lokale zorg- en toegangskosten 2022:	€ 12.165
Saldo (ten behoeve van de o.a. de lokale sociale basis 2022 en risico's):	€ 187.603

Ten aanzien van de regionale conceptbegroting BW, MO en B&P van de MGR (bijlage 8) geldt het volgende:

1. De conceptbegroting die nu wordt meegestuurd kan in de laatste maanden op het onderdeel BW-inkomsten en uitgaven wijzigen. Wij verwachten dat er dan duidelijkheid is over de definitieve uitname van WLZ-cliënten.
2. De conceptbegroting die wordt meegestuurd met het collegevoorstel en het raadsvoorstel zal na besluitvorming als opdracht aan de MGR worden gezonden. Het AB van de MGR verwerkt deze conceptbegroting vervolgens in een definitie begrotingswijziging van de MGR en legt deze voor zienswijze voor aan de gemeenteraden. Dit zal niet eerder dan in het eerste kwartaal van 2022 plaatsvinden.

We stellen voor dat we de raming voor BW, MO en B&P in de gemeentebegroting via de 1^e berap 2022 aanpassen op basis van de definitie begrotingswijziging van de MGR. Dit doen we budgettair neutraal. In de toekomst zullen we op basis van werkelijke kosten een reëel raming in onze begroting opnemen. Dit is nu nog niet mogelijk omdat we nog geen beeld hebben van de daadwerkelijke kosten voor o.a. de lokale sociale basis en aantallen cliënten.

b. Juridisch

Er heeft afstemming plaatsgevonden in de regionale werkgroep juridisch.

De MGR is een regeling van de colleges van de deelnemende gemeenten. Volgens artikel 30 lid 1 van de regeling is voorafgaande toestemming van de Raad nodig wanneer een college wil deelnemen aan een samenwerking. Nadat de raad toestemming heeft gegeven, besluit het college in januari 2022 formeel om deze samenwerking aan te gaan.

c. Risico's

1. *Risico: de huidige budgetten in de begroting zijn niet toereikend als gevolg van bijvoorbeeld een toename verstrekte indicaties BW*

Beheersmaatregel: in dit verband is het goed om op te merken dat de opdracht die de MGR krijgt voor het opstellen van de regionale begroting een aantal maatregelen bevat die ervoor moeten zorgen dat de in de laatste jaren behaalde kostenbesparingen op het gebied van BW, MO en B&P niet verloren gaan. De onderstaande maatregelen zien erop toe dat de deelnemende gemeenten zich ook daadwerkelijk aan de afspraken houden.

- Het huidige kader (T-1) wordt steeds als uitgangspunten genomen bij het opstellen van de jaarlijkse regionale begroting BW, MO en B&P. Bij het opstellen van de regionale begroting nemen we de raming van het jaar ervoor en de verschillenanalyse die bij de jaarrekening wordt opgesteld als basis;
- Het regionaal verdeelmodel is transparant en doet recht aan de te verwachten daadwerkelijke zorg- en toegangskosten (BT naar Wmo, dagbesteding BW, toegangskosten BW BT en MO) die de gemeenten in 2022 hebben én doet recht aan de lokale verantwoordelijkheid die gemeenten hebben om een adequate basisinfrastructuur in te richten zoals vastgelegd in de SOK;
- De toegang BW werkt conform een regionaal vastgesteld afwegingskader. De MGR brengt een monitor uit met cliëntstromen, zodat het aantal indicaties per gemeente kan worden gevolgd;
- Jaarlijks rapporteert de MGR, aan de hand van een scan, op welke manier de 14 gemeenten investeren in hun basisvoorzieningenniveau;
- In de GR is een bepaling opgenomen (Artikel 5 lid 7) dat, indien een gemeente in enig jaar substantieel meer indicaties BW heeft afgegeven dan dat uit prognoses en maatschappelijke ontwikkeling zou mogen verwachten, er een onafhankelijk onderzoek kan worden ingesteld. Op basis van de uitkomsten van dit onafhankelijk onderzoek kan het AB van de MGR bij de begrotingsbehandeling een financiële correctiemaatregel voor de betreffende deelnemer voorstellen.

2. *Risico: er is een kans dat er één of meerdere colleges of gemeenteraden niet akkoord gaan met de voorgestelde besluiten.*

Beheersmaatregel: in geval één of meerdere colleges of raden niet akkoord gaan is er een noodscenario geschetst. Dit noodscenario voorziet in een tijdelijke oplossing en geeft tijd om zaken aan te passen zodat de afspraken wel door alle 14 colleges en raden kunnen worden vastgesteld. Ook voor het noodscenario zal er besluitvorming plaats moeten vinden. Dit kan met terugwerkende kracht waardoor de zorgcontinuïteit wordt geborgd. Bovendien wordt dan de vastgelopen samenwerking vlot getrokken door toepassing van het VNG-escalatiemodel.

3. *Risico: de uitstroom uit beschermd wonen is mede afhankelijk van het aantal beschikbare woonplekken*

Beheersmaatregel: Indien er onvoldoende woonplekken beschikbaar zijn, bestaat de kans dat de kosten voor beschermd wonen toenemen omdat er minder uitstroom mogelijk is. We proberen voor meer woonplekken te zorgen door samen te werken met woningcorporaties en zorgaanbieders. Dit doen we onder andere via het Transferpunt in Noord-Limburg en via het Matchingspunt in Midden-Limburg. Daarnaast moeten afspraken over wonen en zorg en beschikbare woningen landen in de lokale prestatieafspraken tussen gemeenten en woningcorporaties.

4. *Risico: invloed landelijke ontwikkelingen op het gebied van beschermd wonen*

Beheersmaatregel: er zijn een aantal landelijke ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de regionale samenwerking. Dit betreft onder andere de invoering van het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen. Het is nog onduidelijk wanneer dit ingevoerd gaat worden en welke uitwerking dit precies heeft voor de regionale samenwerking in Noord- en Midden-Limburg. We volgen deze ontwikkelingen op de voet en bespreken dit ook op regionaal niveau.

6. Visie Blij in Beesel

nvt

7. Toegankelijkheid

nvt

8. Duurzaamheid

nvt

Bijlagen

1. Raadsbesluit
2. Samenwerkingsovereenkomst
3. Toelichting Samenwerkingsovereenkomst
4. Modulaire gemeenschappelijke regeling
5. Toelichting Modulaire gemeenschappelijke regeling
6. Schematisch voorstelling module 2
7. Informatie regionale werkgroep Financiën
8. Regionale begroting BW, MO, B&P
9. Toelichting Regionale begroting BW, MO, B&P